

РЕШЕНИЕ

№ 307

гр. гр. Добрич, 08.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Диана Г. Дякова

Членове: Г. Д. Жечева

Жечка Н. Маргенова Томова

при участието на секретаря Румяна Ив. Радева
като разгледа докладваното от Г. Д. Жечева Въззивно гражданско дело №
20233200500387 по описа за 2023 година

за да се произнесе, съобрази следното:

Производството е по реда на глава XX, чл. 258 и сл. от ГПК. Подадена е въззивна жалба от „Примекс“ ЕООД-гр. К., общ. К., обл. Ш. /приложена към предходно в. гр. д. № 263/2023 г. на ДОС/ срещу решение № 130/20.02.2023 г. по гр. д. № 1183/2022 г. на Добричкия районен съд, с което е отхвърлен предявеният от въззивника срещу Д. Ц. И. от гр. Д. иск с правно основание чл. 220 ал. 1 от КТ за осъждане на ответника да заплати на ищеца сума в размер на 1 244,82 лв, представляваща обезщетение за неспазен срок на предизвестие при прекратяване на трудовото правоотношение между страните на основание чл. 326 ал. 1 от КТ със заповед № 1349/16.07.2021 г. на управителя на ищцовото дружество, ведно със законната лихва върху горната сума, считано от датата на предявяване на иска, до окончателното ѝ изплащане. Според въззивника обжалваното решение е постановено в нарушение на материалния закон. Първоинстанционният съд се позовавал на практика на ВКС, съгласно която, за да произведе действие разпоредбата на чл. 220 от КТ, дължимата сума за обезщетение трябвало реално да се заплати, а, ако последната не се заплатяла, прекратяване на трудовото правоотношение не настъпвало и срокът на предизвестиято трябвало реално

да се отработи. В практиката на ВКС обаче имало и друго цитирано от въззивника решение, застъпващо обратната теза. Въззивникът споделя последното решение, като излага аргументи в подкрепа на предявения иск. Сочи, че за прекратяване на трудово правоотношение не било поставено законово изискване обезщетението по чл. 220 от КТ да е реално заплатено, а било посочено, че за работодателя възниква правото на вземане за такова обезщетение. Ако заплащането на обезщетението било въздигнато в изискване за прекратяване на трудовото правоотношение, това щяло да постави под съмнение потестативния характер на субективното право по чл. 326 от КТ. Извършен е сравнителен анализ между хипотезата на чл. 326 във връзка с чл. 220 от КТ и прекратяването на трудов договор по инициатива на работодателя срещу обезщетение по чл. 331 от КТ, като се извежда извод за неприложимост по аналогия в настоящата хипотеза на разпоредбата на чл. 331 ал. 3 от КТ при липса на изрично предвиждане на последната правна фикция и в хипотезата на обезщетението по чл. 220 от КТ. Настоява се за отмяна на първоинстанционното решение и за уважаване на иска. Претендират се сторените в двете инстанции разноски.

В писмен отговор и в хода на въззивното производство въззиваемият Д. Ц. И. изразява становище за неоснователност на жалбата и настоява за потвърждаване на атакуваното решение, като споделя изводите на районния съд. Същевременно поддържа и направеното евентуално възражение за неоснователност на иска и по размер, като изразява становище за евентуална дължимост на обезщетение в размер на 214,82 лв за уговорено между страните 30-дневно предизвестие, а не за претендираното от ищеца 60-дневно такова.

Като постави на разглеждане въззивната жалба, Добричкият окръжен съд установи следното:

Жалбата е депозирана в рамките на преклузивния срок по чл. 259 ал. 1 от ГПК /въззивникът е получил препис от първоинстанционното решение на 07.03.2023 г., а жалбата е подадена по пощата на 20.03.2023 г. при изтекъл за страната срок за въззивно обжалване на 21.03.2023 г./. Жалбата е процесуално допустима предвид горното и подаването ѝ от активно легитимирано лице /страна в производството по делото/ с правен интерес от атакуване на неизгодното за него първоинстанционно решение. Разгледана по

същество,същата е неоснователна.

Първоинстанционното решение е валидно като постановено от законен състав на районния съд в рамките на правомощията му,в изискуемата форма,мотивирано и разбираемо.Същото е и допустимо като постановено по предявения допустим иск.Решението е и правилно и следва да бъде потвърдено поради следните съображения:

Гр.д.№1183/2022 г. на ДРС е образувано по повод искова молба,с която е предявен иск на основание чл.220 ал.1 от КТ от „Примекс“ ЕООД-гр.К.,общ.К.,обл.Ш. срещу Д. Ц. И. с ЕГН ***** от гр.Д. за осъждане на ответника да заплати на ищеца сума в размер на 1 244,82 лв,представляваща обезщетение за неспазен срок на предизвестие при прекратяване на трудовото правоотношение между страните на основание чл.326 ал.1 от КТ със заповед №1349/16.07.2021 г. на управителя на ищцовото дружество,ведно със законната лихва върху горната сума,считано от датата на предявяване на иска,до окончателното ѝ изплащане.

Изложено е в исковата молба,че ответникът Д. Ц. И. е заемал в ищцовото дружество длъжността „***“ по силата на трудов договор №1631/02.03.2021 г.,като е престирали работната си сила в база на предприятието в гр.Д..Уговореното основно месечно трудово възнаграждение било в размер на 1 030 лв с допълнително възнаграждение за професионален опит в размер на 0,6% за всяка прослужена година върху основното възнаграждение.Трудовият договор бил сключен на основание чл.67 ал.1 т.1 във връзка с чл.70 ал.1 от КТ,считано от 04.03.2021 г.Уговорен бил срок за изпитване в полза на работодателя от 6 месеца.Предвидено било договорът да се прекрати с писмено предизвестие от 60 дни по време на срока за изпитване и 60 дни след изтичане на срока за изпитване.С молба от 16.07.2021 г. ответникът И. поискал да бъде освободен от работа на основание чл.326 ал.1 от КТ,считано от 19.07.2021 г.,като в молбата изрично заявил,че е съгласен от трудовото му възнаграждение да се удържи обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ за неспазен срок на предизвестието.Трудовият договор бил прекратен,считано от 19.07.2021 г.,без да е отработено предизвестието от работника,поради което последният дължал на работодателя обезщетение за неспазен срок от 60 дни на предизвестието в размер на 2 060 лв /уточнение на последната сума в открито съдебно заседание на 20.10.2022 г. пред ДРС/.От дължимите му

трудова възнаграждение и обезщетение по чл.224 ал.1 от КТ била удържана сумата от 815,18 лв и оставала дължима част от обезщетението по чл.220 ал.1 от КТ в размер на 1 244,82 лв.

В писмен отговор,подаден от ответника Д. Ц. И. чрез особения му представител по чл.47 ал.6 от ГПК адв.Е. Т. от ДАК,се изразява становище за неоснователност на иска.Искът се оспорва и по размер,като се навежда,че в настоящата хипотеза срокът на предизвестieto е 30 дни,а не 60 дни,както сочи работодателят,поради което евентуално ответникът дължи остатък от обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ в размер на 214,82 лв.

Видно от трудов договор №1631/02.03.2021 г. /на лист 4 от делото на ДРС/,ответникът Д. Ц. И. е бил зает по трудово правоотношение с ищцовото дружество на основание чл.67 ал.1 т.1 от КТ във връзка с чл.70 ал.1 от КТ със срок за изпитване на длъжността „***“ с място на работа в гр.Д.,“О.П.Д. №**“.Трудовият договор е влязъл в сила от 04.03.2021 г. при първоначално уговорен срок за изпитване в полза на работодателя от шест месеца /до 04.09.2021 г./,като е уговорено между страните и трансформирането му в окончателен безсрочен /за неопределено време/ трудов договор след изтичане на срока за изпитване.На 16.07.2021 г. преди изтичане на срока за изпитване ответникът Д. И. отправя до работодателя молба вх.№214-1/16.07.2021 г. /на лист 7 от делото на ДРС/,с която настоява на основание чл.326 ал.1 от КТ да бъде освободен от работа,считано от 19.07.2021 г.В същата молба И. изрично сочи,че е информиран за задължението си по чл.220 ал.1 от КТ да заплати обезщетение на работодателя за неспазен срок на предизвестieto,и дава съгласие обезщетението да бъде удържано от трудовото му възнаграждение и от всяко друго дължимо му обезщетение.Със заповед №1349/16.07.2021 г. на управителя на ищцовото дружество е прекратено трудовото правоотношение с ответника на основание чл.326 ал.1 от КТ във връзка с чл.335 ал.2 т.2 от КТ /при неспазен срок на предизвестieto/,считано от 19.07.2021 г.В заповедта е визирано задължение на И. да заплати на работодателя обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ за неспазената част от срока на предизвестieto в размер на 2 060 лв.

В случая ответникът Д. Ц. И. е предприел упражняване на правото си за едностранно прекратяване на трудовото правоотношение с отправяне на предизвестие.Правото по чл.326 ал.1 от КТ за едностранно прекратяване на

трудовия договор по инициатива на работника/служителя с предизвестие е субективно право,което се упражнява само по преценка на работника/служителя независимо от причината за прекратяване на трудовия договор на това основание.Работникът/служителят не е длъжен да мотивира писменото си волеизявление,като е без значение наличието или не на съгласие на работодателя за прекратяване на правоотношението.Трудовият договор се прекратява по силата на закона с изтичане на срока на предизвестieto /чл.335 ал.2 т.1 от КТ/.За страните по правоотношението съществува възможност трудовият договор да се прекрати и преди изтичане срока на предизвестieto,като се заплати на другата страна обезщетение за неспазения срок-чл.220 ал.1 и 2 от КТ.Касае се за заместване на първоначално дължимата престация-спазване на срока на предизвестieto чрез отработването му,с друга престация-плащане на опред. в закона сума.За да произведе действие разпоредбата на чл.220 от КТ,т.е. договорът да се прекрати преди изтичане на срока на предизвестieto,дължимата сума за обезщетение по горната разпоредба следва да е била реално изплатена.Ако сумата не бъде платена,прекратяване на правоотношението преди изтичане на срока на предизвестieto не настъпва,но същото се прекратява по закон с изтичане срока на предизвестieto /така решение №34/24.03.2017 г. по гр.д. №2962/2016 г.,IV г.о.,ГК на ВКС;решение №617/15.10.2010 г. по гр.д. №1493/2009 г.,III г.о.,ГК на ВКС/.

В случая ответникът И. изрично е отправил волеизявление за неспазване срока на предизвестие /молбата за освобождаване от работа е подадена на 16.07.2021 г.,като е претендирал прекратяване на трудовото правоотношение от 19.07.2021 г./,респ. изявлението му в молбата за информираност относно задължението му по чл.220 ал.1 от КТ обективира неговото желание да не отработва срока на дължимото предизвестие,а да заплати на работодателя обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ,което по негово съгласие да се удържи от трудовото му възнаграждение и други обезщетения.За да настъпи ефектът на прекратяване на трудовото му правоотношение на основание чл.326 ал.1 от КТ,считано още от 19.07.2021 г.,е следвало веднага да изплати на работодателя обезщетение за неспазен срок на предизвестieto като заместваща престация за неотработения срок на предизвестieto,като към датата 19.07.2021 г. сумата е следвало реално да е получена от работодателя в пълен размер.Не е ясно кога сумата от 815,18 лв-част от обезщетението по

чл.220 ал.1 от КТ-е била удържана от трудовото възнаграждение на И. /за извършената удържака виж фиш на лист 54 от делото на ДРС и заключението на вещото лице Е. Й. по допуснатата ССЕ/.Частичното плащане е осъществено вероятно в последващ момент след датата 19.07.2021 г.,но дори и да е осъществено към тази дата,то не обуславя прекратяване на трудовото правоотношение,считано от същата,при изцяло неспазен срок на предизвестieto.С позоваването на чл.220 ал.1 във връзка с чл.326 ал.1 от КТ,без да е заплатено дължимото обезщетение в пълен размер,не може да се постигне желаният ефект на прекратяването на основание чл.326 ал.1 от КТ при неспазен срок на предизвестieto.В този случай ефектът на прекратяването на трудовото правоотношение не е настъпил с издаване на заповед №1349/16.07.2021 г. от работодателя,считано от 19.07.2021 г.,а е настъпил с изтичане на срока на предизвестieto,който е следвало да се отработи от ответника.Законът свързва момента на прекратяване на трудовото правоотношение чрез едностранно предизвестие от работника/служителя единствено с изтичане на срока на предизвестieto /чл.335 ал.2 т.1 от КТ/,поради което и фактът дали в рамките на този срок работникът/служителят е работил или не е ирелевантен за настъпване ефекта на прекратяването.Така трудовото правоотношение с ответника е прекратено на основание чл.326 ал.1 от КТ,но не при неспазен срок на предизвестieto,при което е дължимо от ответника обезщетението по чл.220 ал.1 от КТ,а при изтекъл срок на предизвестieto,в която хипотеза претендираното от ищцовото дружество обезщетение не се дължи от ответника.Работодателят е разполагал при настоящата хипотеза с възможността да прекрати трудовото правоотношение преди изтичане срока на предизвестieto поради дисциплинарно нарушение от страна на И. /неявяване на работа в течение на два последователни работни дни/,но не се е възползвал от тази възможност /в тази насока постановките на Тълкувателно решение №2 от 23.10.2012 год. по тълкувателно дело № 2/2012 год. на ОСГК на ВКС/.При настъпило реално прекратяване на трудовото правоотношение поради изтичане на срока на отправеното от И. предизвестие последният не дължи на работодателя обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ.

Дружеството-въззивник се е позовало при обосноваване на иска си на становище,застъпено в решение №873/18.01.2011 г. по гр.д.№1757/2009 г. на IV г.о.,ГК на ВКС.Касационният контрол по това дело е допуснат по

материалноправния въпрос относно датата на прекратяване на трудово правоотношение в случаите на недадено предизвестие и изплатено обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ /хипотеза на неспазване на срока на предизвестиято/.Прието е,че ако страна заяви,че не желае срокът на предизвестиято да бъде спазен изобщо,трудовете правоотношение се прекратява в момента на достигане на изявлението до другата страна,или в момента,който страната е определила като дата на прекратяване на трудовото правоотношение,и страната дължи заплащане на обезщетение по чл.220 от КТ.При тази позиция предварителното реално заплащане на обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ не е възприето като условие за настъпване ефекта на прекратяването.Това решение обаче противоречи на цитираните по-горе решение №34/24.03.2017 г. по гр.д.№2962/2016 г., IV г.о.,ГК на ВКС и решение №617/15.10.2010 г. по гр.д.№1493/2009 г., III г.о.,ГК на ВКС,на които настоящият въззивен състав се позовава и които изцяло възприема.От изложеното в мотивите към решение №873/18.01.2011 г. по гр.д.№1757/2009 г. на IV г.о.,ГК на ВКС е видно,че конкретният релевантен за настоящото дело въпрос относно необходимостта от реално изплащане на обезщетението по чл.220 ал.1 от КТ като условие за прекратяване на трудов договор при неспазване срока на предизвестиято не е бил въпросът,по който е допуснато касационното обжалване по горесцитираното дело.В центъра на изследването е бил единствено въпросът за момента,в който се прекратява трудов договор при неотправено предизвестие или при изцяло или частично неспазен срок на предизвестие.В този смисъл това решение не обвързва състава на ДОС при произнасяне по релевантния за настоящия спор въпрос,който е конкретно и цялостно разрешен с другите две решения на ВКС.В тази връзка съдът намира и конкретните доводи на въззивника в подкрепа на обратното на възприетото от състава становище за неоснователни.Според въззивника въздигането на заплащането на обезщетението по чл.220 ал.1 от КТ в изискване за настъпване ефекта на прекратяване на трудовото правоотношение нарушавало потестативния характер на субективното право на работника по чл.326 ал.1 от КТ,което се упражнявало независимо от волята на работодателя.Такова нарушение не е налице,защото работникът няма да бъде възпрепятстван да упражни правото си на едностранно прекратяване на трудовото правоотношение,ако не изплати предварително обезщетението по чл.220 ал.1 от КТ на работодателя.Неизплащането му ще

доведе до невъзможност единствено да се възползва от хипотезата на прекратяване на правоотношението веднага при неспазване срока на предизвестие. За него обаче си остава възможността да постигне прекратяване на трудовото правоотношение с изтичане на срока на предизвестие, т.е. лишаване от неговото право едностранно да преустанови връзката с работодателя си не е налице.

Не е уместно проведеното от въззивника сравнение между хипотезите на чл.326 ал.1 от КТ и чл.331 ал.1 от КТ. Първата касае едностранно и безусловно право на работника/служителя /без изискуемо насрещно съгласие на работодателя/ да прекрати трудовото правоотношение с предизвестие, а втората касае прекратяване на трудово правоотношение по взаимно съгласие между страните по предложение на работодателя, което следва да е изрично прието от работника, срещу насрещна престация на работодателя-заплащане на уговорено между страните обезщетение. Хипотезите са напълно различни. При хипотезата на чл.326 ал.1 от КТ отправянето на предизвестие от работника/служителя до работодателя е предназначено да уведоми другата страна в правоотношението за преустановяването на трудовата връзка, така че работодателят да не бъде поставен в условие на изненада и последният да разполага с време да ангажира друг работник/служител, който да замести желаещия да напусне, като по този начин се гарантират и интересите на работодателя с оглед непрекъснатост на трудовия процес. Когато работникът/служителят не желае да се спази срокът на предизвестие, т.е. настоява за незабавно прекратяване на трудовото правоотношение, законът регламентира той да обезщети веднага работодателя за пречките и трудностите, които му създава с внезапното си напускане на длъжността, респ. да го компенсира за пропуснатите ползи и претърпените загуби от прекъсването на работния процес или от недостига на работна сила. Ако не заплати обезщетението, за работника остава опцията да отработи срока на предизвестие, за да не причини имуществени вреди на работодателя от внезапното си напускане и да не наруши производствения му процес, като работодателят така ще има достатъчно време да потърси заместник за освободената длъжност. При хипотезата на чл.326 ал.1 от КТ заплащането на обезщетение не е предпоставка за настъпване ефекта на прекратяването, а е условие, от което зависи единствено това към кой момент ще настъпи прекратяването-дали веднага при неспазен срок на предизвестие от страна на

работника при платено на работодателя обезщетение по чл.220 ал.1 от КТ или в последващ момент с изтичане на срока на предизвестieto,ако обезщетението не е изплатено.

За разлика от основаниято по чл.326 ал.1 от КТ при уволнението по чл.331 ал.1 от КТ се изисква съгласие и на двете страни,като заплащането на обезщетение от работодателя на работника е предвидено с разпоредбата на чл.331 ал.3 от КТ като условие за настъпване ефекта на прекратяването на трудовия договор.Според разпоредбата на чл.331 ал.3 от КТ ако обезщетението не бъде изплатено в едномесечен срок от датата на прекратяване,основанието за прекратяване на трудовото правоотношение се счита за отпаднало.Тази разпоредба поставя изплащането на обезщетение като условие за настъпване последиците от прекратяването.Ако обезщетение не е платено от работодателя,трудоовото правоотношение изобщо не се прекратява на основание чл.331 от КТ.При хипотезата на чл.326 ал.1 от КТ неплащането на обезщетение не е пречка за прекратяване на трудовото правоотношение на визираното основание,но ефектът на прекратяването настъпва в по-късен момент-в момента на изтичане на срока на предизвестieto.

При изтъкнатите съществени разлики във фактическите състави по чл.326 ал.1 от КТ и чл.331 ал.1 от КТ изводи въз основа на регламентацията за уволнение по чл.331 ал.1 от КТ относно предпоставките за уволнение по чл.326 ал.1 от КТ не могат да бъдат обосновани.

Предвид изложеното предявеният иск се явява неоснователен и подлежи на отхвърляне.Първоинстанционното решение е правилно и следва да бъде потвърдено.

Ищецът и въззивник „Примекс“ ЕООД-гр.К.,общ.К.,обл.Ш. няма право на разноси за двете инстанции с оглед изхода от спора и такива не следва да му се присъждат.Ответникът и въззиваеи Д. И. поради отхвърляне на иска срещу него има право на такива разноси за двете инстанции на основание чл.78 ал.3 от ГПК,но също не следва да му се присъждат-в частност за въззивната инстанция,тъй като не е претендирал такива,а и липсват доказателства да е сторил.

Водим от гореизложеното,Добричкият окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №130/20.02.2023 г. по гр.д.№1183/2022 г. на Добричкия районен съд.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване по смисъла на чл.280 ал.3 т.3 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____